

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 maja 2021 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 11 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 11 stycznia 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną M. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 sierpnia 2020 r., oddalającego apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 8 listopada 2018 r., mocą którego oddalono wniesione przez ubezpieczonego odwołania od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P.: z dnia 24 kwietnia 2018 r., przyznającej wnioskodawcy emeryturę od dnia 26 listopada 2017 r. oraz zawieszającej jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia (wydanej w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 13 marca 2018 r.) i z dnia 10 maja 2018 r. o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że ubezpieczony miał przyznane prawo do emerytury od dnia 26 listopada 2017 r., a spór w niniejszej sprawie dotyczył realizacji tego prawa z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawcę stosunku pracy. Wobec wskazania przez odwołującego się wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego w kwocie 3.000 zł (a więc niższej niż 10.000 zł), skarga kasacyjna jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu z mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów postępowania: art. 394¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez bezpodstawne przyjęcie, że przedmiotowa sprawa nie jest sprawą o prawo do emerytury. Wskazując na ten zarzut, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nadanie biegu skardze kasacyjnej.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że postanowieniem z dnia 11 stycznia 2021 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną M. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 sierpnia 2020 r., oddalającego apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w P., który z kolei wcześniej orzekając w pierwszej instancji oddalił jego odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 10 maja 2018 r. o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury, uznając za bezzasadnie żądanie zmiany powyższej decyzji w części dotyczącej wypłaty emerytury od dnia 1 maja 2018 r., przez określenie początkowej daty wypłaty świadczenia na dzień 26 listopada 2017 r. Zdaniem żalącego się, z poglądów doktryny i orzecznictwa można wysnuć wniosek, że sprawa o datę przyznania emerytury jest sprawą o emeryturę w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c., gdyż nie została wymieniona w katalogu spraw niemieszczących się w tej definicji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje

niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej uzależniona od wykazania wartości przedmiotu zaskarżenia (która nie powinna być niższa od dziesięciu tysięcy złotych) dotyczy zatem wszystkich spraw majątkowych z zakresu ubezpieczeń społecznych, poza sprawami o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Owo uzależnienie dopuszczalności skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu zaskarżenia jest zatem uwarunkowane przedmiotem sporu. Przy ocenie przedmiotu sporu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c. decydujący jest przedmiot postępowania sądowego, określony w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego, a w drugim rzędzie - zakresem odwołania od tej decyzji do sądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 2009 r., II UZ 37/09, OSNP 2011 nr 13-14, poz. 195 i z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 12/15, LEX nr 1789937).

Niniejsze postępowanie sądowe toczyło się z wniesionego przez M.M. odwołania od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w P.: z dnia 24 kwietnia 2018 r., przyznającej wnioskodawcy emeryturę od dnia 26 listopada 2017 r. oraz zawieszającej jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia (wydanej w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 13 marca 2018 r.) i z dnia 10 maja 2018 r. o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury. Ubezpieczony nie zgadzał się z zawieszeniem wypłaty emerytury od dnia 26 listopada 2017 r. do dnia 30 kwietnia 2018 r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy i podjęciem wypłaty świadczenia dopiero od dnia 1 maja 2018 r.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że spór sądowy nie dotyczył prawa do emerytury, które zostało przyznane wnioskodawcy prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 13 marca 2018 r., zmieniającym decyzję organu rentowego z dnia 2 listopada 2017 r. i przyznającym M. M. przedmiotowe świadczenie od dnia 26 listopada 2017 r. W wykonaniu powyższego wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. zaskarżoną w niniejszym postępowaniu odwoławczą decyzją z dnia 24 kwietnia 2018 r. przyznał wnioskodawcy emeryturę

od dnia 26 listopada 2017 r., ale zawiesił jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy. Pismem z dnia 8 maja 2018 r. ubezpieczony zwrócił się z wnioskiem o podjęcie wypłaty świadczenia z uwagi na rozwiązanie umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą w dniu 2 maja 2018 r. Organ rentowy decyzją z dnia 10 maja 2018 r. ustalił wysokość emerytury odwołującego się i podjął jej wypłatę od dnia 1 maja 2018 r.

Istota sporu w niniejszej sprawie dotyczyła zatem kwestii, czy przyznanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonemu prawa do emerytury od dnia 26 listopada 2017 r., z jednoczesnym jej zawieszeniem i podjęciem wypłaty świadczenia dopiero od dnia 1 maja 2018 r., było prawidłowe.

Godzi się podkreślić, że wynikające z art. 398² § 1 k.p.c. uniezależnienie dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych od wartości przedmiotu zaskarżenia dotyczy nie tylko spraw o przyznanie emerytury lub renty, ale także o wstrzymanie ich wypłaty. W myśl art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291), wypłatę świadczeń wstrzymuje się zaś, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa. Zawieszenie prawa do emerytury lub renty następuje na zasadach określonych w przepisach rozdziału 2 działu VIII tej ustawy, a więc także w art. 103a, regulującym kwestię zawieszenia prawa do emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zastosowanie przez organ rentowy wobec ubezpieczonego tejże instytucji zawieszenia prawa do świadczenia stanowiło przedmiot zaskarżonych decyzji, odwołań od nich oraz wyroków Sądów obu instancji, a w konsekwencji – również przedmiot zaskarżenia kasacyjnego. Sprawa należy więc do katalogu tych, w których dopuszczalność skargi kasacyjnej nie zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Podzielając zarzuty zażalenia, Sąd Najwyższy orzekł zgodnie z art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

